

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in

te Tongeren, bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 84.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags & zaterdags.

Abonnement

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centimen.
Aankondigingen, 15 centimen per
drukregel.

TONGEREN, DEN 18 JULI.

Wij zijn curieus genoeg geweest om de officiële cijfers uit te zoeken over de geleerdheid in de verschillende deelen des lands. Wij geven ze hier onder. Wij gaan nog alle vragen hoeveel geusche manifesteersders en vrienden van het onderwijs er wel zijn, die de geusche plakaten en gazetten zouden kunnen spelen?

Het antwoord op die vraag laten wij zoo wat aan iedereen over: elk kent de geusche kerels, waar wij van spreken. In afwachting geven wij hier de cijfers over 't onderwijs:

KATHOLIEKE PROVINCIEËN.

PROVINCIEËN.	KUNNEN LEZEN EN SCHRIJVEN:
West-Vlaanderen	71 inwoners op 100
Oost-Vlaanderen	70 » »
Antwerpen	75 » »
Limburg	64 » »
Luxemburg	95 » »
Namen	93 » »

LIBERALE PROVINCIEËN.

PROVINCIEËN.	KUNNEN LEZEN EN SCHRIJVEN:
Luik	56 inwoners op 100
Henegouw	49 » »

Brabant is noch bij de eene noch bij de andere lijst, omdat die provincie half aan de eene en half aan de andere partij toebehoort.

Daar zelfs kan men zien, wie er het geleerdste is, want de liberale kantons hebben op 100 inwoners maar 64, die kunnen lezen en schrijven, terwijl de katholieke kantons er 69 hebben!

Over het algemeen zijn er in den buiten op 100 inwoners 66, die kunnen lezen en schrijven, (de kinders onder de 7 jaren daargelaten), en in de steden maar 62 t. h.

Zelfs zijn er buitenkantons, die 77 t. h. geleerde inwoners tellen; in Oost-Vlaanderen, die er 74 t. h. hebben; in West-Vlaanderen 75 t. h.; in Limburg 70 t. h.; in Luxemburg 98 t. h. en in Namen 96 t. h.!

De stad Antwerpen, die lang katholiek was, heeft 75 t. h.

Hier volgen nu eenige liberale arrondissementen en steden:

Stad Doornik	60 ten honderd.
» Verviers	59 »
Arrondissement Luik	59 »
Id. Ath	53 »
Id. Doornik	54 »
Stad Gent	54 »
Arrondissement Bergen	50 »
Id. Ostende	50 »

Als er dan iemand van « domheid » te beschuldigen valt, op wie is 't, dat de beschuldiging vallen moet? Op de katholieke buitenlieden of op de geuzen van Doornik, Verviers, Ostende, Luik en Gent?

Het is waar dat de buitenlieden met hunne goede scholen veel min lawijt maken, dan de geuzen met de hunne. De stadscholen van de geusche steden kosten jaarlijksch als volgt:

Brussel	2 miljoen 100 duizend frank.
Antwerpen	800 »
Gent	1 miljoen 200 »
Luik	709 »
Doornik	320 »
Verviers	370 »
Bergen	269 »

De buitenlieden zijn spaarzamer met eensanders geld, maar zij besturen het beter. In den buiten kost het maken eener school geen 280 duizend frank aan de gemeente, gelijk te Gent, en bovendien nog jaarlijks 60 duizend frank van onderhoud, enz. De buitenlieden doen alles kort en goed, zonder beslag, en laten de geusche kwakzalvers trompetten.

Wij voegen er nog een enkel woord bij.

Neemt de liberaalste kantons des lands en zij vindt:

KANTONS:	KUNNEN LEZEN EN SCHRIJVEN:
Leuze	48 inwoners op 100.
Peruwels	44 » »
Herstal	44 » »
Paturages	44 » »
Boussu	45 » »
Seraing	41 » »
Jemmapes	34 » »

Waar zijn de katholieke kantons, die, gelijk dit laatste, 66 t. h. inwoners van boven de 7 jaar tellen, die geen letter lezen kunnen, dat is, op de totale bevolking, 71 t. h., die geen A voor een B kennen?

Allo liberale papierkens — trommelt nu nog wat op den rug der « stomme » boeren!...

Men schrijft uit Leuven dat M. de advocaat de Becker, als katholieke kandidaat zal voorgedragen worden, voor de plaats van volksvertegenwoordiger in vervanging van M. Wouters, overleden.

De zitting van den provinciaal raad van Limburg is verleden zaterdag gesloten geworden, na de stemming der begrooing voor het dienstjaar 1877.

L'indicateur breveté des chemins de fer pour le mois de JUILLET 1876, est en vente chez M. COLLÉE, libraire, Grand-Place, 51, à Tongres. — Prix avec carte: 25 centimes.

Abonnement d'un an 3 fr. id. de six mois fr. 1,50. Envoi franco le 1er de mois.

BINNENLAND.

Men schrijft uit Antwerpen: Het parket is gisteren naar Boom geweest. Er gebeuren daar hoogst brutale feiten, die de verschrikkelijkste ongelukken zouden kunnen na zich slepen. Onbekende kwaaddoeners hebben in den nacht van 11 tot 12 dezer, gepoogd den eerst aankomenden trein te doen ontriggelen, bij middel van stukken ijzer, die ze op verschillende plaatsen op de riggels hadden gelegd. Gelukkig kon de barreelwachtter nog in tijds de baan zuiveren, en alzoo de ongelukken beletten. Nog slechts kort geleden grepen op den spoorweg te Puers, dezelfde feiten plaats. Gedurende den nacht belemmerde men daar de ijzere baan, met van afstand tot afstand groote steenen op de riggels te plaatsen. De grootste voorzorgen zijn genomen, ten einde de baan vrij te houden en de ongevallen te keer te gaan. Er is een naastrijg onderzoek ingesteld, ten einde de daders te ontdekken.

Wij vernemen later: Er is een nachtdienst van wakers ingericht. De barreelwachtter, Fr. Emm. van Geert, die gisteren nacht als waker in dienst was, zag ten 1 1/2 uur 's morgens, die onbekende kerels op den spoorweg wandelen. Van Geert hield zich op afstand en volgde de onbekenden; doch niet zoodra hadden zij den waker opgemerkt, of zij verhaastten den stap. Van Geert deed zulks ook en toen hij nog slechts een dertigtal stappen van hen verwijderd was, bleef een der onbekenden eensklaps staan, liet van Geert nog eenige stappen naderen en loste alsdan een pistoolschoot op den waker. Van Geert werd niet getroffen, doch toen de rook van het schot was opgetrokken, waren de drie kerels verdwenen. Men kan licht begrijpen, dat deze brutale tooneelen groote opschudding bij de bewoners te weeg brengen. Het parket is den ganschen namiddag ter plaatse gebleven.

Men schrijft uit Bouchaute, 15 juli: In den nacht van woensdag tot donderdag laatst is er ten huize van Karel Dumoulin, landbouwer alhier een diefte gepleegd. De dieven zijn — voor de aardigheid zeker — langs de schouw binnengegredrongen; vervolgens hebben ze al de deuren opengezet. Binnen huize was er nergens met geweld ingebroken, doch alles wat los onder de hand lag, was medegenomen, namelijk: drie hespen, verscheidene schilden, speek en onder andere ook... eene bunselmand met eenevollgedie kinderleiding. De dieven moeten zeer onzigtig te werk gegaan zijn, want van gansch het huisgezin dat uit elf personen bestaat, heeft niemand het minste gerucht gehoord. Deze diefte is de ernstigste uit hoofde der omstandigheden, doch zij is de eenigste niet die hier ter streek gepleegd werd, want sedert een drietal maanden hoort men in 't omliggende bijna niets anders spreken dan van kelders en bakkeeten die gerooft zijn. Voor zoo veel wij weten, is de politie er tot heden toe nog niet in gelukt de daders op het spoor te komen.

BUITENLAND.

Nederland.

Men schrijft ons uit Aardenburg: De te velde staanden oogst belooft naar omstandigheden veel, de langdurige droogte wordt door overvloedigen dauw en koele winden getemperd. De tarwe is over het algemeen licht doch gerond, de rogge belooft veel en overvloedig stroo, minder graan en enkele partijen munten uit. Er wordt veel en zware wintergarst verwacht en kloeke paardeboonen, klaver over het algemeen slecht, gras en haver middelmatig, vroege aardappelen uitmuntend, late schijnen regen te vragen. Het vlas zou overheerlijk zijn, waren de vlasboeren niet schromelijk te leur gesteld met het zaad. Er loopen onrustbarende geruchten over een bedrog met lijnzaad op groote schaal, waardoor vele kleine landbouwers en vlasboeren zeer benadeeld zijn men spreekt er zelf van om de justitie er mede te bemoeien. De ligging van het land van Cadzand, Aardenburg, enz., vordert den lijnzaadhandel met vertrouwde belgische handelaars, eigen gewonnen zaad schijnt zeldzaam goed te zijn om hier te zaaien. Kortrijk moest ons lijnzaad leveren even als Roeselare tarwe en koolzaad en Walcheren garst en boonen. Wanneer zullen onze boeren zelf de bronnen opzoeken of vertrouwde makelaars nemen? Om ze daartoe op te wekken deelen wij dit mede.

Te Maastricht zijn dezer dagen bij eenige ingezetenen op last van het gemeentebestuur de uithangborden weggenomen. Het vreemde daarbij is, dat dit is geschied nachtelijkerwijze en zonder vorm van proces.

Engeland.

Na meer dan drie eeuwen ballinschap, gaan de engelsche Benedictijnen in Schotland terugkeeren. Een rijke katholieke Schot, lord Livat heeft de uitgestrekte gebouwen van het fort Augustus gekocht en die ten geschenke gegeven aan de Benedictijnen die er een klooster, college en hospitaal zullen vestigen.

Volgens mededeelingen uit Kassel, zal eerstdaags een zeer belangrijk proces tegen den Staat worden aangevangen. Een der prins van Hanau, een

zoon van wijlen den gewezen keurvorst van Hessen vordert van de pruisische regering terugaaf van de inkomsten eener in Brunswijk gelegen heerlijkheid en tevens van dat leen, vroeger in eigendom behoorende, aan den genoemden gewezen keurvorst Bij het hof te Kassel zal deze zaak eerstdaags in behandeling komen. Het bedrag der gelden, welke aan den prins van Hanau uitgekeerd zullen moeten worden, ingeval de Staat wordt veroordeeld tot vergoeding, bedraagt ruim 700,000 mark.

Er zijn, naar men beweert, pruisische officieren in het servische hoofdkwartier aangekomen, zegt de *Weser-Zeitung*. Het behoeft niet nader te worden bevestigd, dat de bedoelde personen, indien zij werkelijk aldaar zijn aangekomen, geene pruisische officieren in werkzaam dienst kunnen wezen. De eenige verklaring van het feit is de volgende, dat voormalige officieren, die om deze of geene reden den dienst hebben moeten verlaten of die voor den dienst ongeschikt zijn geworden, zich derwaarts hebben begeven en hetzij door zucht naar avonturen of om andere redenen zich ter beschikking van vorst Milan hebben gesteld. Dit is intusschen vast en zeker, dat de regering in geenerlijg betrekking staat tot deze voormalige pruisische officieren.

De *National-Zeitung* deelt mede, dat op 15 augustus eerstkomende de veldmaarschalk von Wrangel den 80^{en} verjaardag hooft te vieren van zijn indiensttreding, bij het pruisische leger.

Er is dezer dagen te Bremen in de lading van eene aldaar uit New-York aangekomen stoomboot, een levende Colorado-kever gevonden. Het exemplaar is, onder toezicht van de politie, naar Berlijn opgezonden. In minstens 14 dagen had de kever geen voedsel genoten; het leven van dat dierje schijnt dus zeer taai. Men vond in de lading een tweede maar dood exemplaar. Een derde exemplaar werd op reis op het dek herkend en toen gedood. Het gevaar van de overbrenging van 't insect naar Europa bestaat alzoo zeer zeker, en het verbieden van den invoer van aardappelen uit Amerika blijkt dus niet afdoende te zijn. Men zij gewaarschouwd. De zaak is van 't nusterste gewicht.

Turkije.

oorlog.

Een bericht uit Konstantinopel, 15 juli, meldt: Officiële berichten melden, dat onregelmatige troepen de Serviers, nabij Chekir-Keny, hebben aangevallen.

De Serviers werden verslagen; zij zijn gevlucht na groote verliezen te hebben ondergaan.

Politiek overzicht.

De koning der Nederlanden heeft het ontslag zijner ministers niet aanvaard; 't ministerie blijft noodzakelijk in bediening. Zijne samenstelling zal nogtans zekere veranderingen ondergaan en een depeche uit den Haag kondigt het ontslag van twee of drie zijner leden aan.

Volgens hetgeen een correspondent schrijft, wil de minister van oorlog zich toch terugtrekken, en het schrijft dat de ministers van finantien en buitenlandse zaken hetzelfde voornemen koesteren. Men zegt ook dat de baron van Goldstein den heer Van der Does in de buitenlandse zaken zal vervangen.

« Zoo de oorlog verlengd wordt, » zegt de *Times* « kan er geen twijfel bestaan of de legers van den Sultan zullen zich een weg banen naar Servie's hoofdstad Belgrado, om het land met geweld te onderwerpen.

« De Servische aanval is mislukt, doch Servie heeft nog de macht om te pogen welken indruk op Europa het schouwspel maken zal van den strijd tusschen het kruis van Christus en Mahommeds halve maan. Het publiek begrijpt het groote gewicht hiervan, en volgt de tijdingen uit Servie, zeer te recht, met even groote belangstelling als betrof het een oorlog tusschen twee groote mogendheden.

« Europa is gerust gesteld geworden door de openhartige verklaringen, welke de twee Keizers te Reichstadt elkander gegeven hebben. De keizer van Rusland schijnt overtuigd te zijn, dat hij niet gedwongen wordt het zwaard te trekken, en dat een oorlog bovendien zeer onraadzaam voor hem is bij den tegenwoordigen toestand van het keizerrijk, vooral nu hij geene hoop behoeft te koesteren op het bondgenootschap van eenig rijk. »

« De Debats beoordeelt als volgt de nederlagen der Serviers en de afspraak der keizers. « De samenkomst der keizers te Reichstadt, » zegt de *Debats*, « heeft den genadeslag gegeven aan de droombeelden der Serviers. Overwonnen door het Turksche leger, dat zij volgens de bekendenis van den minister van oorlog te Belgrado niet zoo sterk achten; aan hun lot overgelaten door de diplomatie in eenen ongelijken strijd, zullen zij weldra gedwongen worden de wapenen neder te leggen, welke zij verkeerd hebben gedaan op te nemen, niettegenstaande de meest wijze en belangeloze raadgevingen. Hun onafhankelijkheid loopt geen

gevaar, en na den oorlog zal de diplomatie op nieuw haar werk beginnen. »

« De *Neue freie Press* ziet volstrekt geen heil in hetgeen afgesproken is op de samenkomst der keizers.

« Na de beschouwingen over den toestand te hebben gegeven, besluiten wij met eene aanhaling uit het Russische blad de *Colos*, welks woorden eenige aanduiding kunnen geven van Ruslands staatkunde. Na de schuld van het beginnen van den oorlog te hebben gegeven aan « Engeland's belachelijke oorlogzuchtige demonstraties, » zegt het half-officiële blad: « Het is zeer te betreuren, dat Servie den oorlog verklaard heeft en de aanval is.

« Zoo Turkije den oorlog begonnen ware, zou Servie aanspraak hebben gehad op krachtige bescherming der mogendheden, die haar bestaan waarborgen. Zoo het nu verslagen wordt en zich op de mogendheden beroept, bescherming vragende, zou het zeer wel een weigering kunnen ontvangen, daar het die weigering heeft uitgelokt, door zelf den oorlog te verklaren. Van het Russische standpunt beschouwd, is de Servische oorlog ontijdig, en het was niet zonder goede reden, dat Rusland, hetwelk Servie's oprechte vriend is, tot op het laatst den oorlog heeft afgeraden. »

Intusschen zijn de laatste berichten niet zoo wanhopig voor Tcherniaëff, als men vroeger wel gezegd had.

Osman-pacha zou volgens eene Servische depeche, op de boorden van den Timok, den strijd hebben moeten aannemen.

De Turksche veldheer miste pontoniers en had dus de overwinningen, op de Rumensche troepen behaald, niet kunnen staande houden.

De laatste aanval van Osman-pacha op Zaitschar is gedagteekend van den 9.

Sindsdien heeft hij versterkingen bekomen, en werd de positie van kolonel Leschjanine gevaarlijk.

Om hem te helpen zou Tcherniaëff zijne operatiën verlaten en naar bij Timok gemarcheerd zijn, hetwelk bedreigd was.

De berichten uit Weenen beweren, dat de tijdingen, aldaar aangekomen, minder gunstig zijn voor de Turken.

Uit Belgrado meldt men, dat 6 Turksche dorpen zich hebben onderworpen.

Eene depeche van 't Russisch agentschap, bevestigd door eene telegram uit Weenen, duidt aan de waarborgende mogendheden de toezending aan van eene Russische circulaire over de bijeenkomst te Reichstadt, en de besluiten, die er tusschen de beide Keizers genomen zijn.

Het Russisch agentschap loochent al de geruchten betrekkelijk eene wapenschorsing, die prins Milan zou gevraagd hebben, en voor welke hij zelf de tusschenkomst van Rusland zou hebben ingeroepen.

Eene deputatie opgeleid door den heer John Bright heeft lord Derby eene memorie ter hand gesteld, ter gunste der volkomene onzijdigheid.

Lord Derby heeft geantwoord:

De memorie drukt volkomen het gevoelen uit van het gouvernement, ter uitzondering van het geval, waarin goede diensten het einde van den oorlog zouden bespoedigen.

Engeland heeft geweigerd het memorandum van Berlijn bij te treden, alleen omdat het van gevoelen was, dat dit stuk zijn doel niet zou bereiken, en dat noch Turkije noch de oproerlingen het zouden aannemen, alsook omdat er uit de overeenkomst bleek, dat de mogendheden, ofschoon wenschende gezamenlijk te handelen, niet ten volle tot akkoord waren over de te volgen politiek.

Het zenden der vloot in de baai van Besika is bevolen geworden, ten gevolge van het initiaël van al de vreemde gezanten te Constantinopel.

Deze maatregel is genomen in overeenstemming met al de mogendheden en verrechtvaardigt dus de vrees niet voor eene tusschenkomst. Het is moeilijk de gebeurtenissen te voorzeggen, tenzij voor de nabijzijnde toekomst, doch ik geloof dat een algemeene Europeesche oorlog zeer weinig te vreezen is. Ik zie niet, van waar die oorlog komen zou.

Om finantieele en andere redenen zouden Frankrijk en Italië zich niet in de kwestie willen mengen, want dit zou eene algemeene onrust werrekken. Duitsland heeft veel minder belang in de Oostkwestie dan de andere landen.

Ieder Engelschman zou eenen Europeeschen oorlog als het grootste ongeluk beschouwen.

Oostenrijk heeft er belang bij, den vrede te verbreken, aangezien zijn inwendige toestand hem te veel werk oplevert. In Rusland bestaat eene machtige partij, die wenschte een groot Slavisch rijk, onder Russisch beheer te stichten, doch die partij heeft de macht niet om te handelen. De czar, die almachtig is, begeert rechtzinnig het behoud van den vrede; finantieele en andere redenen maken eene aanvallende politiek strijdig met Rusland's belangen.

Lord Derby, sprekende over Reichstadt, zegt dat de keizers vast besloten hebben het principie van niet tusschenkomst toe te passen.

In geval eener bemiddeling moeten al de mogendheden gezamenlijk handelen. Eindelijk de niet tusschenkomst is geene onverschilligheid.

Lord Derby hecht 't grootste belang aan de eensgezindheid der mogendheden, welke eene waarborg is voor den vrede.